

Cultures

SUSANA PAZ. MANRESA

■ Serà la tercera fira de Jordi Fosas (Olot, 1976) com a director artístic de la Fira Mediterrània, la segona en pandèmia. Si l'any passat la sensació era de tancament, tot i la presencialitat dels espectacles, enguany el mercat manresà d'arrel tradicional, que torna a partir de demà i fins diumenge, es percep com d'obertura. I de fet, divendres l'aforament dels equipaments culturals ja podrà ser del 100% (amb públic assegut i mascareta). «El sector té ganes de retrobar-se. Hem comprovat que les eines digitals ajuden molt però que no substitueixen la presencialitat», afirma. L'únic que no s'ha pogut recuperar, respecte l'any passat, subratlla, és el carrer: «i aquest és el gran desig del 25è aniversari, l'any que ve. La cultura al carrer, l'espontaneïtat, genera una inclusió que la covid ha frenat: haver de reservar una entrada és una muralla per a molta gent».

Quina paraula resumeix l'esperit de la 24a Mediterrània?

Recuperació.

Des que va assumir la direcció ha posat el focus en la creació jove. I en especial aquest any. Per què?

La mirada de les noves generacions a la tradició, a l'arrel, és molt particular. Nosaltres som una fira i, per tant, rebem projectes per fer una programació que copsa tendències. I estem veient que hi ha una creació de gent jove, en tots els àmbits, que utilitza d'una manera molt desacomplexada, molt lliure, tots aquests materials que provenen de la tradició.

Què vol dir lliure?

Durant dècades, noms clau com Jaume Arnella, Jordi Fàbregas o Artur Blasco han fet molta feina d'actualització d'aquells materials dels quals ara parteix la gent jove. Però molta de la creació dels 80 i 90, segurament per la sortida del franquisme, necessitava un tancament amb una tradició molt vinculada al tema identitari. Actualment, molts dels creadors joves recuperen un llegat que ja no té la connotació dels anys 80. És una mirada molt potent perquè és un tancament amb aquell concepte d'arrel.

Arrel com sinònim d'antic?

Arrel entesa com a passat, sí. Les generacions més joves ja s'ho miren d'una altra manera. Utilitzen aquests materials com a element creatiu. Els ajuda a diferenciar-se. I els permet parlar del present i crear projectes contemporanis. El material de cultura popular interpel·la: no és només un concepte identitari, sinó material creatiu.

Quin paper ha jugat la Mediterrània en aquest canvi?

Un camí de llarg recorregut que ha ajudat a trencar, precisament, l'estereotip que diu que quan parlem

El director artístic de la fira manresana, Jordi Fosas

MARTA PICH

Jordi Fosas

Director artístic de la Fira Mediterrània. Lolotí afronta el seu tercer mercat, el segon amb pandèmia, una fira que defineix de «recuperació» amb el desig, l'any que ve, el del 25è aniversari, que públic i espectacles omplim el carrer

«Hi ha una creació jove que utilitza la tradició sense complexos»

► Jordi Fosas reivindica el paper del certamen manresà com a espai per trencar estereotips

Els imperdibles del director artístic de la Mediterrània

► **Músiques del món:** «la jove Marina Satti, sonoritat tradicional grega amb música urbana. Com la Rosalía a partir del flamenc. I Romero Martín: flamenc i electrònica».

► **Nova escena catalana folk:** «L'OMAC. Al Pòrtic vam escoltar la banda sonora de 25 anys de fira: Violines, Primavera Nota, Ariondansa, Urbàlia Rurana, El Pont d'Arcalís, Artur Blasco... i dijous quan tornem al Kursaal hi haurà una nova generació. En Jordi Fàbregas estaria content».

► **Una mirada més enllà de la Mediterrània:** «Tanxugueiras, un trio de *pandereteires* que ha revolucionat la música tradicional gallega amb electrònica, veus i pandereta».

► **Dansa:** «Simon Mayer; i Jon Maya, Cesc Gelabert i Israel Galván, dansa d'arrel basca, contemporània i flamenc».

► **Instal·lacions:** «Martí Sanciment, al refugi antiaeri de la Renaixença: el testimoni de set artistes migrants i refugiats de la Mediterrània».

► **Familiar:** «Ullclucs, la coproducció feta amb l'Auditori. Educació i cultura és un dels eixos de la fira».

de tradició ha de ser ancorats a un passat. La Mediterrània ha ajudat a explicar que els artistes poden utilitzar materials de la tradició per crear. Això no vol dir que la fira intenti canviar la tradició.

Assenyala un debat recurrent. La tradició ja canviarà si la societat ho vol. El que la fira provoca és el que els artistes agafin aquests materials per crear avui. I punt. La societat ja determinarà si d'aquí uns anys es fan o no es fan castells; si continuem ballant sardanes o no, o si les hem canviat o no. Però això no ho farà la fira ni ho farà un artista. Això ho farà el poble que decidirà amb el pas del temps. I potser acabem incorporant unes pràctiques que seran tradicionals o no. Amb la fira provoquem que els artistes utilitzin aquest material i que el difonguem.

Diria que l'arrel està de moda? Està començant a estar de moda. I veiem que ho pot impregnar tot. **I que pot omplir teatres i sales de concerts?**

Totalment. I potser seria l'hora de treure'ns etiquetes: jo faig arrel, jo no en faig. Com artista puc decidir que un dels meus treballs begui de

« Vivim uns moments molt híbrids quant a etiquetes i disciplines i està bé que sigui així »

la tradició; o treballar sempre amb aquests materials de cultura popular. No cal ser un artista d'un lloc o d'un altre. Tu pots ser un artista 'fira Mediterrània' si treballes amb materials de la tradició.

Per què diu que l'arrel pot impregnar-ho tot?

Veiem artistes com Maria Arnal, Tarta Relena... que ara agafen materials provinents de la tradició com podrien fer-ho d'un altre àmbit. I això està passant tant a nivell d'artistes com de disciplines: estem vivint uns moments en què totes aquestes caixetes estanques que ens vam construir, arrel o música contemporània, dansa o teatre o circ, es barregen. Vivim uns moments molt híbrids quant a etiquetes i disciplines i està molt bé que sigui així.

I l'aspiració com a mercat?

L'objectiu seria provocar que projectes que treballen amb la tradició tinguin sortida, un circuit comercial. I aquí hi té molt a dir l'Obrador de la fira, tots aquells projectes amb els quals l'artista vol fer un pas més que permet sortir dels àmbits habituals de treball i connectar-ne d'altres. És a dir, no només circuit propis de música d'arrel sinó espais com Tàrraga, Eufònic... en escenaris que no són el seu vaixell insigne. Ara sembla que sí que s'està produint aquest canvi de mirada cap a la tradició i la Mediterrània ajuda a trencar una mica aquestes etiquetes.

Es necessitava temps i un canvi generacional?

Una mirada amb saba nova i espais com la fira, que han picat pedra, per provocar el canvi. Hem fet un documental, *Arrel*, que rodarà a partir d'ara i fins l'any que ve, el del 25è aniversari. En ell, per exemple, Joana Gomila explica que no estan fent res que no hagin fet les generacions anteriors però que ho fa, diu, «amb la meua mirada». Jordi Fàbregas va aportar la seva a la cultura tradicional i ara Joana Gomila, Tarta Relena o Maria Arnal, ho fan amb la seva. **Una generació jove per un públic més jove?**

Correcte, és l'altra clau. Saber atrapar tot aquest públic. Et trobaràs gent jove que no coneixerà que és Fira Mediterrània però sabran que és Roba Estesa o El Pony Pisador; a ells no els parlis si això és treballar amb l'arrel o no; a ells els agrada el que veuen i el que senten, independentment de si és dansa, música, arrel, clàssica o contemporània. No els parlis d'etiquetes.